

Панченко О. І.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

АМЕРИКА ХХ СТ. У РОМАНАХ ГАРПЕР ЛІ: ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

У статті в загальному вигляді ставиться проблема дослідження палітри лінгвокультурологічних одиниць у художній літературі. Ця проблема є актуальною, оскільки класична художня література є невичерпним джерелом лінгвокультурологічних відомостей, які можуть поповнити теперішні словники та підручники. До того ж другий роман Гарпер Лі «Іди, вартового постав» побачив світ порівняно недавно (2016 р.), тож актуальним є порівняльний аналіз його лінгвокультурологічного навантаження з найвідомішим твором авторки – «Убити пересмішника». Проблеми лінгвокультурології є в центрі уваги багатьох лінгвістів, зокрема В. Н. Телії, В. А. Маслової, Г. Г. Слишкіна, Є. М. Верещагіна та інших. Але лінгвокультурологічний аспект опису тієї чи тієї країни ще залишається поза увагою фахівців із лінгвокультурології. Метою статті є аналіз лінгвокультурологічного аспекту концепту країни, зокрема Америки першої половини ХХ ст., на основі текстів романів Гарпер Лі. Для досягнення цієї мети поставлено такі завдання, як накопичення фактичного матеріалу для дослідження, класифікація відібраних лінгвокультурологічних одиниць, аналіз їхнього значення та ролі у сприйнятті країни цього часу. Тексти романів «Убити пересмішника» та «Іди, вартового постав» містять багато алюзій, фразеологізмів, особливостей місцевого діалекту, а також реальних історичних і політичних фактів, пов'язаних із періодом 30-х років минулого століття. На основі текстів романів Гарпер Лі виділено такі типи лінгвокультурологічних одиниць, як лексично-фразеологічні одиниці, літературні факти, власні назви, гра слів, географічні, історичні, побутові реалії та персоналії. Для досягнення мети статті найважливішими є чотири останні групи. Різноманітні лінгвокультурні одиниці в романах створюють образ країни з населенням різного кольору шкіри, яка має багату історію, і ця історія впливає на сьогодення. Релігія відіграє певну роль у житті країни, але люди ставляться до неї децю іронічно. Романи також дають значну інформацію щодо побуту Америки 30–50-х років ХХ століття. Перспективи дослідження ми вбачаємо в аналізі засобів перекладу зазначених лінгвокультурологічних одиниць.

Ключові слова: лінгвокультурологія, лінгвокультурологічні одиниці, роман, реалія, персоналія, власна назва.

Постановка проблеми. У статті в загальному вигляді ставиться проблема дослідження палітри лінгвокультурологічних одиниць у художній літературі. Ця проблема є актуальною, оскільки класична художня література є невичерпним джерелом лінгвокультурологічних відомостей, які можуть поповнити теперішні словники та підручники. До того ж другий роман Гарпер Лі «Іди, вартового постав» [7; 2] побачив світ порівняно недавно (2016 р.), тож актуальним є порівняльний аналіз його лінгвокультурологічного навантаження з найвідомішим твором авторки – «Убити пересмішника» [8; 3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми лінгвокультурології є в центрі уваги багатьох лінгвістів. Зокрема, В. Н. Телія досліджує лінгвокультурологічні одиниці, виділяючи серед них ті, що несуть культурну інформацію в денотативному аспекті, тобто загальноприйняті

культурні значення слова, та одиниці, що несуть інформацію в конотативному сенсі, тобто мають культурне значення у вузькому і специфічному контексті чи випадку [6, с. 288]. В. А. Маслової виділяє такі види лінгвокультурологічних одиниць, як слова і вирази, міфологізовані культурномовні одиниці (міфологеми), паремії, символи та стереотипи, еталони й ритуали; образи, мовленнєва поведінка, стилістичний уклад мови, мовленнєвий етикет, взаємодія релігії та мови [4, с. 37]. Г. Г. Слишкін поділяє культурологічні одиниці на об'єктивні та суб'єктивні, де об'єктивними є фізичні речі, які можна тримати в руках, як, наприклад, одяг, їжа та архітектура, а суб'єктивними є речі, які в такий спосіб «потримати» неможливо, як, наприклад, звичаї та соціальні норми народу [5, с. 29]. Деякі вчені у своїх роботах також дають класифікованим лінгвокультурологічним одиницям іншу узагальнювальну

назву, наприклад, С. М. Верещагін називає їх логоепістемами [1, с. 11]. Але, на нашу думку, лінгвокультурологічний аспект опису тієї чи тієї країни ще залишається поза увагою фахівців із лінгвокультурології.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз лінгвокультурологічного аспекту концепту країн, зокрема Америки першої половини ХХ ст., на основі текстів романів Гарпер Лі. Для досягнення цієї мети потрібно розв'язати такі завдання, як накопичення фактичного матеріалу для дослідження, класифікація відібраних лінгвокультурологічних одиниць, аналіз їхнього значення та ролі у сприйнятті країни цього часу.

Виклад основного матеріалу. Роман «Убити пересмішника» є найвідомішим твором Гарпер Лі. Він вважається класикою американської літератури, за нього авторка виграла Пулітцерівську премію. Текст роману, як і його продовження «Іди, вартового постав», містить багато алюзій, фразеологізмів, особливостей місцевого діалекту, а також реальних історичних і політичних фактів, пов'язаних із періодом 30-х років минулого століття.

Базуючись на текстах романів Гарпер Лі, виділяємо такі типи лінгвокультурологічних одиниць, як лексично-фразеологічні одиниці, літературні факти, власні назви, гра слів, географічні, історичні, побутові реалії та персоналії. Для досягнення мети статті найважливішими є чотири останні групи.

Географічними реаліями є географічні назви певних локацій, які є специфічними для певного народу, тому й для мови оригіналу тексту. Розгляньмо декілька прикладів із текстів романів:

The Chattahoochee is wide, flat, and muddy – Чатагучі – річка широка, пласка й каламутна. У перекладі додано визначення географічного поняття, зрозумілого американцям, але дещо незрозумілого для «non-native»: *Stretched from the Black Belt to Bayou La Vatre / простягалися від Чорного Пояса – штатів, де переважає чорношкіре населення.* Перекладач має пояснювати географічну назву, яка пов'язана зі специфікою американського населення того часу.

The station at Montgomery nestled in an elbow of the Alabama... – Вокзал Монтгомери був розташований у закруті річки Алабама... Є дві Алабами: штат, а також річка, яка через цей штат протікає. Тому задля уникнення непорозуміння краще дати визначення тій Алабамі, що є в тексті.

Група історичних лінгвокультурем стала найважливішим компонентом у нашому дослідженні. Адже саме історичне підґрунтя дало основу до

написання романів. Умовно представлені історичні реалії можна поділити на: сучасні (період 40–50-х, початок Руху за громадянські права афроамериканців у США), недалеке минуле (Перша та Друга світова війни, Громадянська війна ХІХ ст.) та давні (Столітня війна ХІІІ–ХІV ст.).

Until comparatively recently in its history, Maycomb County was so cut off from the rest of the nation that some of its citizens, unaware of the South's political predilections over the past ninety years, still voted Republican – Порівняно нещодавно у своїй історії Мейком був настільки відіраний від решти країни, що дехто з його мешканців, не знаючи про політичні пристрасті Півдня, і далі голосував за республіканців. Коли в 50-х почалися масові виступи проти сегрегації, республіканська партія холодно відреагувала на змішення чорних і білих. Тоді демократи були більш лояльними до скасування розділення транспорту, місць загального харчування, державних установ для білого та кольорового населення. Але на час написання (кінець 40-х) «Іди, вартового постав» усе було навпаки. Республіканська партія Авраама Лінкольна була ініціатором скасування рабовласництва й після перемоги Півночі в Громадянській війні наступні 50 років продовжувала тримати курс на лібералізм. Саме тому автор говорить «дехто з його мешканців... і далі голосував за республіканців», маючи на увазі, що більшість населення південних штатів голосували за демократів, які були прибічниками сегрегації.

The county and the town were named for a Colonel Mason Maycomb, a man whose misplaced selfconfidence and overweening willfulness brought confusion and confoundment to all who rode with him in the Creek Indian Wars – У цьому абзаці Гарпер Лі поєднала вигадані та реальні історичні факти. Полковник Мейком – вигадана особа, але є прототипом генерала Ендрю Джексона (згодом став президентом), який брав участь у війнах із плем'ям мискокі. «Moved farther north until his forces become hopelessly lost in the forest primeval, where they sat out the wars in considerable bewilderment» натякає, що Джексон не вирізнявся неймовірною хоробрістю.

The Hundred Years' War had progressed to approximately its twenty-sixth year with no indications of anything more than periods of uneasy truce. Гіпербола та алюзія на Столітню війну (1337–1453) між Англією та Францією наштовхують на ще одне порівняння. Однією з найвідоміших постатей того часу була Жанна д'Арк, яку було засуджено на спалення на вогнищі в Руані «за ересь, відьомство

та носіння чоловічого одягу». Звичайно, це було тільки виправдання, адже вона повела за собою війська та здобула дивовижну низку перемог, які змінили хід війни. Очевидним є порівняння між Джин Луїзою та Орлеанською Дівоюю. Але не образів загалом, а перевдягання в чоловічий одяг. Джин Луїзі також було необхідно виправдовуватися перед тіткою за її штанці та блузу з короткими рукавами, як Жанні перед церковним судом за носіння чобіт, туніки та штанів.

Гарпер Лі висвітлює соціально-політичні аспекти суспільного життя 50-х років, які були далекі від ідеалів гуманізму.

“How much of what’s going on down here gets into the newspapers?” “You mean politics? Well, every time the Governor’s indiscreet it hits the tabloids, but beyond that, nothing.” Автор посилається на Джеймса Фолсона, губернатора штату Алабама з 1947-го по 1951 рік на перший термін і з 1955-го по 1959 рік на другий. Він був одним із перших губернаторів Півдня, які мали ліберальні настрої щодо антисегрегації. У 1958 році він пом’якшив вирок, за яким чорношкірого помічника фермера було засуджено до смерті за крадіжку на суму \$ 1.95. Незважаючи на всі його досягнення на посаді, його особисте життя вважалося аморальним. У 1948 році він мало не програв передвиборчої кампанії через позов про встановлення батьківства. Через дев’ять днів після позову безпринципний Фолсон опинився перед модельним агентством Barbizon Modeling School in New York City та поцілував понад сотню моделей. Тоді був високосний рік, і дівчата прозвали його «Холостяк № 1 у високосному році». Через кілька місяців він побрався з дівчиною, на 20 років молодшою за нього.

Редактори газет намагалися триматися нейтралітету, тому майже не друкували справжні події, які відбувалися на Півдні, а засмічували пресу бульварними плітками. Тому Джин Луїза й каже, що нічого, окрім витівок губернатора, до газет не потрапляє.

“I mean about the Supreme Court’s bid for immortality.” – Я маю на увазі заявку від Верховного суду про безсмертя. Насправді заявка, про яку йдеться, називається «Браун проти Ради освіти». Це судовий процес, який визнав неправомірним навчання білих і чорних школярів окремо, яке суперечило Чотирнадцятій поправці до Конституції. Це рішення скасувало принцип «розділені, але рівні», ухвалений за 58 років до цього під час судового процесу «Робертс проти Бостону». Обвинувачі виступили з тезисом, що расова сегрегація, прикриваючись принципом «розділь-

ності, але рівності», насправді надавала чорношкірому населенню гірші умови державних благ, таких як навчання, лікування, захист тощо. Олівер Браун, один з обвинувачів, зазначив, що його донька має відвідувати школу для білих, яка була розташована за п’ять кварталів від їхнього дому, а не для чорних, найближча з яких була за 21 квартал. Важливу роль у підготовці позову відіграла Національна асоціація сприяння прогресу кольорового населення. Це велика громадська організація США, заснована для захисту прав чорного населення. Сьогодні вона є однією з найстаріших і найвпливовіших організацій, які борються за громадянські права.

“Oh, that. Well, to hear the Post tell it, we lynch ’em for breakfast; the Journal doesn’t care; and the Times is so wrapped up in its duty to posterity it bores you to death. I haven’t paid any attention to it except for the bus strikes and that Mississippi business. Atticus, the state’s not getting a conviction in that case was our worst blunder since Pickett’s Charge.” – Джин Луїза називає газету Washington Post ліберальною, Wall Street Journal – консервативною, а New York Times – ліберальною, яка намагається симулювати консервативні цінності. Також вона згадує про бойкот автобусних ліній у Монтгомері, який згодом призвів до громадянського руху за права чорношкірих. Причиною бойкоту став арешт Розі Паркс, яка відмовилася поступатися місцем білому чоловіку. Цього ж року було заарештовано п’ять жінок і двох дітей, а одного афроамериканця застрелив водій. За ініціативою Мартіна Лютера Кінга чорношкіре населення міста проголосило бойкот міському транспорту. Це відбувалося впродовж 381 дня і було названо «Ходьбою заради свободи», адже більшість громадян ходили пішки. Тих, хто жив далеко від місця роботи, підвозили власники авто. Наслідком цього стало банкрутство багатьох транспортних компаній. Під «that Mississippi business» мається на увазі лінчування 14-літнього Еммета Тілла, після того як біла жінка звинуватила його в домаганні. Коли Еммет відвідував родичів у штаті Міссісіпі, він познайомився з 21-річною Керолін Браян, жінкою власника невеликого продуктового магазину. За її словами, він вхопив її за руку та промовив нецензурні слова. Через кілька днів її чоловік і брат викрали хлопчика, відвезли його до сараю, де жорстоко побили та викололи око. Після цього вони вистрелили йому в голову та викинули тіло в річку. Його тіло знайшли за три дні та відправили до матері в Чикаго. Вона вимагала, щоб державна похоронна служба ховала Еммета у відкритій труні, щоб усі

люди бачили жорстокість убивства. Десятки тисяч прийшли на його поховання, а світлини його знівеченого тіла опублікували в багатьох журналах і газетах, засвідчуючи підтримку з боку афроамериканського населення та небайдужих білих громадян. На превеликий жаль, спільнота Міссісіпі стала на захист убивць, і їх виправдали. Але через місяць, використавши поправку про неприпустимість повторного притягнення до відповідальності, вони зізналися у скоєному в інтерв'ю для журналу. Убивство Тілла зазначається як ключова подія, яка підняла афроамериканський рух за громадянські права.

Джин Луїза також посилається на битву Громадянської війни, яка називалась «Атака Пікетта». Це один з епізодів Громадянської війни, коли піхота Конфедерації зазнала значних втрат, що, на думку багатьох істориків, змінило хід подій і Південь програв війну. Тому, коли вона каже «ця постанова – наша найгірша помилка після атаки Пікетта», це значить, що невинесення вироку вбивцям Еммета Тілла і стало вирішальною подією під час скасування сегрегації. Південь хотів захистити своїх нерозумних синів і дуже поплатився за це.

No wars had ever touched her, and she had lived through three. Тут маються на увазі Перша, Друга світові війни та Корейська війна 1950–1953 років, у якій США боролися на боці Південної Кореї проти Корейської Народно-Демократичної Республіки (Північної Кореї, Китаю та Радянського Союзу).

З історичними реаліями тісно пов'язана така група лінгвокультурологічних одиниць, як персоналії. Персоналії є в багатьох випадках проблематичною частиною перекладу, адже персоналіями показуються певні загальновідомі читачеві особистості. Звичайно, автор не може не використовувати персоналії суто заради того, щоб його або її роботу було легше перекладати.

Sidney Lanier must have been somewhat like her long-departed cousin, Joshua Singleton St. Clair – Сідні Ланьє трохи нагадував їхнього давно померлого родича, Джошуа Сінгтона Сен-Клер *Сідні Лантьє (1842–1881) – американський музикант і поет, служив в армії Конфедерації. Т. Є. Некряч використала примітку задля пояснення історичної персоналії, російський перекладач не використав, хоча за змістом пояснення було необхідним. Головна героїня порівнює свого кузена із Сідні Лантьє через їхню споріднену сферу діяльності.

Cousin Joshua looked like a ratty Algernon Swinburne – Кузен Джошуа скидався на розлюченого Алджернона Свінберна. Цікавим фактом

є те, що Алджернона Свінберна насправді часто можна було побачити розлюченим, адже в нього був легко збудливий характер. Через психічний розлад, а також через алкоголізм його здоров'я дуже погіршилося. У нього був жадливий стан, і його друг Теодор наглядав за ним.

“I want to be like Dr. Schweitzer and play until I'm thirty.” – Хочу бути, як доктор Швейцер, і гратися, поки мені не виповниться тридцять. За сюжетом усе здається логічним: Джин Луїза не хоче виходити заміж, тому порівнює себе з доктором, який багато здобув для науки й отримав Нобелівську премію, вирушив із благодійною метою до Африки. Але тут є глибша ідея. Він написав багато праць про несправедливе ставлення білих колоніалістів до африканського народу. Авторка ще на початку роману нібито натякає про схожість Джин Луїзи та доктора Швейцера як прибічників боротьби проти расизму.

“But there is one way in this country in which all men are created equal – there is one human institution that makes a pauper the equal of a Rockefeller, the stupid man the equal of an Einstein, and the ignorant man the equal of any college president. – Та є в нашій країні установа, перед якою всі люди рівні – жебрак і Рокфеллер, тупоголовий і Ейнштейн, невіглаз і ректор університету. Тут ми можемо побачити порівняння з відомими людьми, а саме Ейнштейном і Рокфеллером. Ейнштейн є людиною, що відома у всьому світі, а Рокфеллер є більш специфічно західною відомою людиною. Його прізвище в американській культурі є синонімічним із безмежними грошима, адже він був найбагатшою людиною у світі в певний момент.

Група побутових лінгвокультурних одиниць набуває нового відтінку та значення в новій ситуації. Усе те, що не існує в нашому побуті, є побутовими реаліями іншої культури. Наприклад:

...tin-roofed houses set in the middle of swept yards... – ...хатки під бляшаними покрівлями в підметених дворах... Ця особливість «виметених дворів» була притаманна чорношкірому населенню. Вони привезли цей звичай з Африки, де, щоб позбутися бур'янів, люди вимітали двори начисто. Т. Є. Некряч у кінці книги дає примітку, у якій про це йдеться: «Підметений двір» – традиційний для Західної Африки чисто виметений двір; цю традицію чорношкірі раби привезли із собою в Америку».

Іншим прикладом побутової реалії, пояснення якої важко знайти, є такий уривок: *Atticus Finch shot his left cuff, then cautiously pushed it back.* Відсмикнути манжет означало дістати рукав сорочки

з-під рукава піджака так, щоб декілька сантиметрів сорочки було видно, а разом із нею й запонки. Це було знаком гарно вбраного чоловіка. Іншою прикметою гарного туалету є кишеньковий годинник на ланцюжку, який традиційно носили всі джентльмени. Аттікус, хоча і йде в ногу з часом (маючи наручний годинник), усе ж залишається вірним традиціям і спогадам.

Яскравий приклад лінгвокультурологічної одиниці, коли без фонового знання країни неможливо зрозуміти суті, є таким: ...*affair à la the Birmingham country club set* – ...*жалюгідний романчик у дусі містечкової псевдоаристократії*. Типовий Бірмінгемський заміський клуб в Алабамі – це розкішний маєток, навколо якого розташовані поля для гольфу, тенісні корти, басейни, сади тощо. Зазвичай гостями таких установ були заможні підприємці. Тобто середньостатистичний американець зможе уявити такий заклад, адже він тримає у своїй свідомості згусток своєї культури.

Uncle Jimmy's defection caused not a ripple on Alexandra's bland horizon: her Missionary Society refreshments were still the best in town. Місіонерські групи – це організації, створені переважно на базі євангелічної церкви, що були спрямовані на соціальну діяльність і підтримку церкви. Здебільшого до складу місіонерських груп входили жінки, які мали найвище церковне становище. Обов'язки місіонерських груп варіювалися, але загалом охоплювали забезпечення виконання місії церкви: піклування про безхатків, керування молодіжними організаціями чи керування справами церкви в ролі волонтера. Місіонерські групи робили пожертви задля підтримки роботи іноземних місіонерів. Вони також давали можливість парафіянам жіночої церкви звільнитися від розчарувань, адже жінкам протягом тривалого часу було заборонено брати участь у керівництві церквою та служінні їй. Це теоретичний підхід, але Гарпер Лі дає читачам раціональне бачення таких спілок та описує, чим насправді вони були. В «Убити пересмішника» авторка вводить сцену зустрічі мейкомського місіонерського товариства, яке зібралось задля досягнення освіченості за допомогою Біблії, впровадження поліпшення у своєму місці та боротьби проти расизму. Але насправді все закінчується плітками та обговоренням неважливих повсякденних тем. Авторка зображує лицемірство жінок, які нібито переймаються через проблеми племені мрунів, хоча у власному місті царюють расизм і несправедливість, на які ніхто не звертає увагу.

Calpurnia had done it until six months ago, but she was so old Atticus did more housekeeping than

she, and she returned to the Quarters in honorable retirement – *Аттікус більше займався домашніми справами, ніж вона, от вона й відбула до негритянського кварталу*. A part of a town or city having a particular character or use [English Oxford Dictionary]. Значення «частина міста» (яку отожднюють із расою чи класом проживаючих там) з'явилося в 1520-х. Йдеться саме про «негритянський» квартал, адже, по-перше, Келпурнія була афро-американкою, а по-друге, у романі не йдеться про інші раси чи соціальні групи, які могли б сформувати цілий квартал, тим паче що слово «Quarters» написано з великої літери та має визначений артикль «the».

Man of the Year by the Kiwanis Club, a postwar Maycomb innovation, usually meant Young Man Going Places. Kiwanis Club – це міжнародна організація волонтерів, створена для поліпшення всього світу. Її основними цілями є допомога дітям з усього світу, допомога спільнотам (одній за один раз), надавати першорядне значення людським та духовним, а не матеріальним цінностям життя та сприяти ухваленню та застосуванню вищих соціальних, ділових і професійних стандартів. Напевно, авторка показує шляхетність молодого чоловіка, щоб протиставити ставлення до нього титки Олександри, представниці давнього аристократичного роду, яка не прийме у свою сім'ю одного з «білої швали». Расова нерівність, у купі із соціальною, роблять таких жінок, як Олександра, сліпими до будь-яких людських досягнень: головне не те, що він досяг, а хто він. Джин Луїза згадує про божевільного кузена Джошуа, який, як згадувалося раніше, вистрелив у ректора свого університету і згодом потрапив до божевільного дому. Але він один із Фінчів, тому це неважливо.

"No sub, not after she offered me a nickel the first time – *Ні, сер, ото тільки один раз вона хотіла дати мені п'ять центів*. У цьому фрагменті ми бачимо реалію «nickel» – назву монети в п'ять центів у Сполучених Штатах.

Висновки і пропозиції. У результаті аналізу романів ми бачимо, що їхні тексти рясніють різноманітними лінгвокультурними одиницями, які створюють образ країни з населенням різного кольору шкіри, що має багату історію, і ця історія впливає на сьогодення країни. Релігія відіграє певну роль у житті країни, але люди вже ставляться до неї дещо іронічно. Романи також дають значну інформацію щодо побуту Америки 30–50-х років ХХ століття. Перспективи дослідження ми вбачаємо в аналізі засобів перекладу зазначених лінгвокультурологічних одиниць українською мовою.

Список літератури:

1. Верещагин Е. М. В поисках новых путей развития лингвострановедения : концепция речеповеденческих тактик. Москва : Ин-т рус. яз. им. А. С. Пушкина, 1999. 64 с.
2. Лі Гарпер. Іди, вартового постав / переклад Т. Є. Некряч. Київ : КМ БУКС, 2016. 287 с.
3. Лі Гарпер. Убити пересмішника / переклад М. Ф. Харенко. Київ, 1975. 112 с.
4. Маслова В. А. Лингвокультурология : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. Москва : Издательский центр «Академия», 2001. 208 с.
5. Слышкин Г. Г. Лингвокультурный концепт как системное образование. *Вестник ВГУ. Серия «Лингвистика и межкультурная коммуникация»*. 2004. № 1. С. 29–34.
6. Телия В. Н. *Русская фразеология: Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты*. Москва : Школа «Языки русской культуры», 1996. 288 с.
7. Harper Lee. *Go Set a Watchman*. William Heinemann, London, 2015. 278 p.
8. Harper Lee. *To Kill a Mockingbird*. J. B. Lippincott & Co., 1960. 125 p.

**Panchenko O. I. AMERICA OF THE 20TH CENTURY IN HARPER LI NOVELS:
LINGUOCULTURAL ASPECT**

The article generally deals with the problem of studying the palette of linguistic and cultural units in fiction. This problem is relevant because classical fiction is an inexhaustible source of linguistic and cultural information that can supplement existing dictionaries and manuals. In addition, Harper Lee's second novel, "Go Set a Watchman", was published relatively recently (2016), so a comparative analysis of its linguistic and cultural load with the author's most famous work, "To Kill a Mockingbird", is relevant. The problems of linguoculturology are in the center of attention of many linguists, in particular, V. N. Telia, V. A. Maslova, G. G. Slyshkin, E. M. Vereshchagin and others. But the linguistic and cultural aspect of the description of a country still remains out of the attention of linguistic and cultural experts. The aim of the article is to analyze the linguistic and cultural aspect of the concept of country, in particular America of the first half of the twentieth century, based on the text of Harper Lee's novels. To achieve this goal, it is necessary to solve such tasks as the accumulation of factual material for research, classification of selected linguistic and cultural units, analysis of their significance and role in the perception of the country at this time. The texts of the novels "To Kill a Mockingbird" and "Go Set a Watchman" contain a lot of allusions, catch phrases, features of the local dialect, as well as real historical and political facts related to the period of the 30s of the last century. Basing on the texts of Harper Lee's novels, we distinguish such types of linguistic and cultural units as lexical and phraseological units, literary facts, proper names, word play, geographical, historical, everyday realities and personalities. The last four groups are the most important for achieving the goal of our article. Various linguistic and cultural units in the novels create the image of a country with population of different skin colors, which has a rich history, and this history influences the present. Religion plays a role in the life of a country, but people are a bit ironic about it. The novels also provide significant information about the life of America in the 30–50s of the twentieth century. We see the prospects of the study in the analysis of the means of translation of these linguistic and cultural units.

Key words: linguocultural studies, linguocultural units, novel, reality, personality, proper name.